

MAT TILL MAGEN
VIA SLANG ÄR

ETT ANNAT SÄTT
ATT ÄTA

 NUTRICIA
Advanced Medical Nutrition

5-8 ÅR

Precis som Lilly och Alfred kommer du att få mat genom en slang. Lillys slang går in genom näsan och ner till magen. Alfred har en liten knapp på magen där man sätter fast matslangen. Var kommer du att ha din slang?

Lär dig mer om mat genom slang!

NUTRICIA

VAR MED OCH UPPTÄCK ETT ANNAT SÄTT ATT ÄTA MED DOKTOR GABRIEL

Under en tid har Lilly varit sjuk och kämpat för att växa och bli starkare. Idag träffar Lilly doktor Gabriel tillsammans med mamma och pappa. Doktor Gabriel pratar mycket med Lilly och hennes föräldrar. De pratar främst om att Lilly ska få mat genom en slang, för att hon ska växa bättre och orka mer. Lilly förstår inte allt; då bestämmer sig doktor Gabriel att förklara för henne hur det går till att få mat genom en slang.

Vill du också höra eller läsa den här berättelsen? Doktor Gabriel kommer att ge dig berättelsen om att äta genom en slang.

*Att få mat genom en slang är en **extra hjälp** för dig.*

***Tillsammans** ska vi **upptäcka** vad som händer när du äter, hur den lilla slangen och de olika delarna den sitter ihop med ser ut, och **vad det är för mat** som går in i slangen.*

Doktor Gabriel jobbar ihop med andra doktorer, sjuksköterskor och dietister för att du ska få det så bra som möjligt med ditt nya sätt att äta.

DINA FEM SINNEN

Har du någonsin undrat över hur du ser, hör, luktar, smakar och känner?

*Du kan göra allt det här genom det som kallas **sinnena**.*

*Du har totalt **5** sinnen:*

syn, hörsel, lukt, smak och känsel

DIN TUR!

Titta på bilden och försök att länka varje mening till rätt kroppsdel.

Du ser med dina ögon.

A

Du hör med dina öron.

B

Du luktar med din näsa.

C

Du smakar med din mun
och din tunga.

D

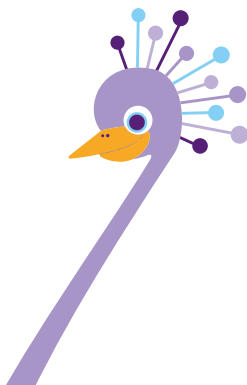
Du rör och känner med
dina händer.

E

DIN KROPP

*Vi har alla en kropp och den är både
lik och olik andras kroppar.*

***Det är
människokroppen.***

DIN TUR!

Färglägg varje del av kroppen med rätt färg.

Håret

Huvudet

Armarna

Magen

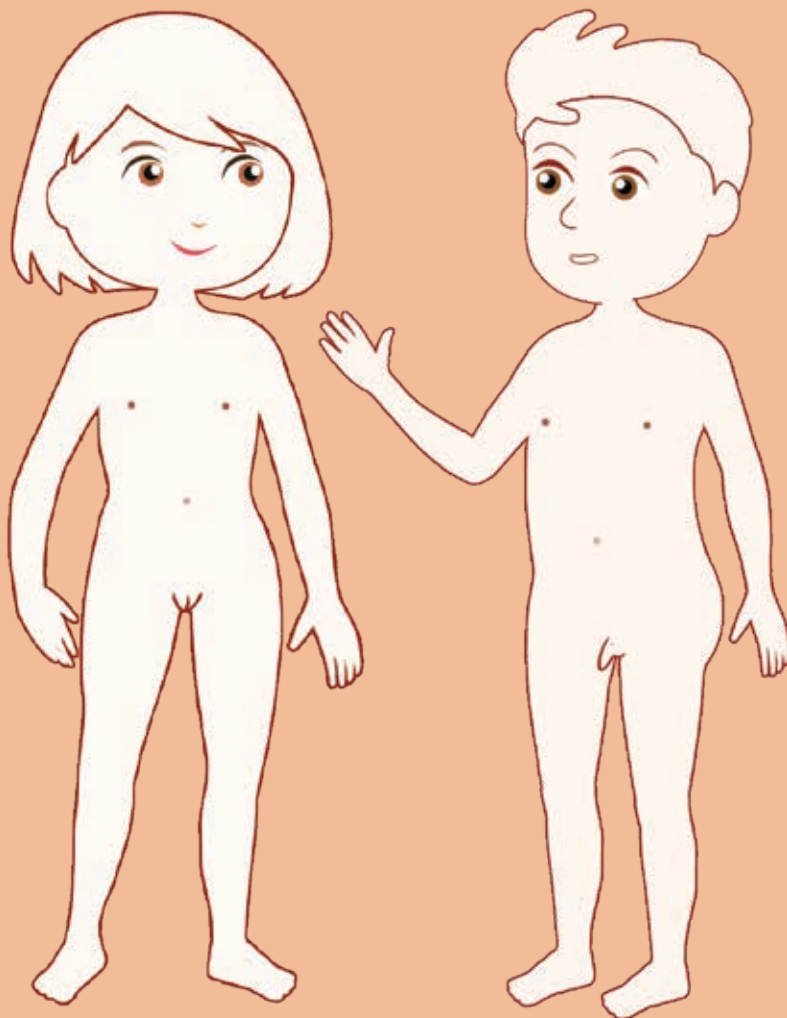
Könet

Benen

Fötterna

DE OLIKA DELARNA AV DIN KROPP

Nu när du känner till kroppens **olika delar**, så kanske du vill veta vad som händer på **insidan!**

Hjärnan låter dig **tänka**.

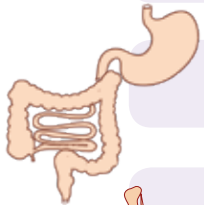
När du bestämmer dig för att göra något är det hjärnan som ger order till din kropp att gå, prata, äta, läsa med mera.

Hjärtat låter blodet **strömma** genom kroppen.

Lungorna behövs för att du ska kunna **andas**.

Magen (magsäck, tarmar) gör att du kan **ta upp näring** från maten.

Benen i kroppen bildar **skelettet**.

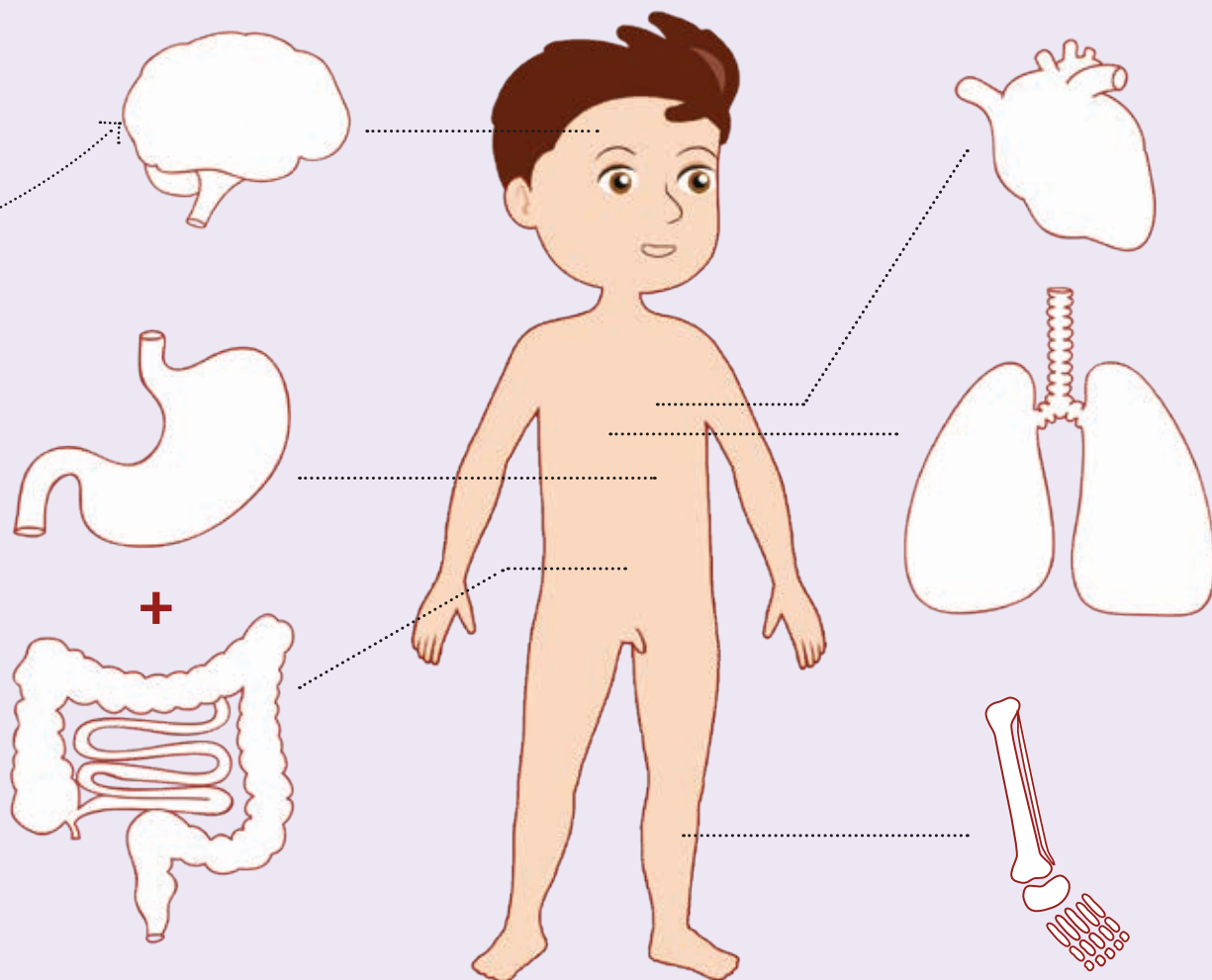

DIN TUR!

Titta på **exemplet** och försök att **länka varje mening** till den del av **kroppen** som den berör.

Använd **grön** för att färglägga hjärnan, **röd** för hjärtat, **blå** för magen, **orange** för lungorna och **gul** för skelettet.

FÖR ATT VÄXA BRA, MÅSTE DIN KROPP FÅ MAT!

För att du ska **växa** och **må bra** behöver din kropp **mat**. Bränslet i maten kallas för **energi** och **näring**, och finns i all mat. Maten kan t.ex. vara sur eller söt, mjuk eller hård eller flytande, varm eller kall. **Bränslet i maten** hjälper kroppen att **växa** och knoppen att **tänka**. Mat behövs för att du ska vara i form i skolan och orka vara med dina kompisar.

Vilken är din favoritmat?

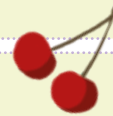
Här är vad som händer i din kropp när du äter ett äpple till exempel!

Äppelbitarna **tuggas i munnen** och sväljs ned längs med **matstrupen**.

Där förvandlas de till en **gröt i magen**.

Denna gröt hamnar sedan i dina **tarmar**, som är långa, mjuka krokiga rör i din **mage**.

Allt i maten som du behöver för att växa och orka leka, suggs upp i **tarmen** och skickas runt i kroppen med **blodet**. Resten kissar och bajsar du ut.

Mun

Matstrupe

Mage

Tarmar

Ändtarm

Tar en tugga

Sväljer ned

Omvandlar till
en gröt

Smälter maten
och tar upp näring.

Bajsar ut matrester,
bakterier med mera.

ETT ANNAT SÄTT ATT ÄTA

Ibland räcker inte det du äter för att ge din kropp tillräckligt med energi för att växa bra.

*I de fallen behöver du träffa en **doktor** för att hitta en **lösning**. Lösningen kan vara att mat går **genom en slang till din mage**.*

*Maten är i **flytande** form och kommer att gå igenom en liten slang, lika tunn som en spaghetti, som kallas för en "**sond**".*

*Sonden kommer att passera genom din näsa, via matstrupen ner till magen där den **flytande maten** kan droppa ut ur slangen, så att du får näring och energi för att **växa**.*

*Din sond sätts fast med ett litet **plåster** nära din näsa så att den inte rör sig och stör dig.*

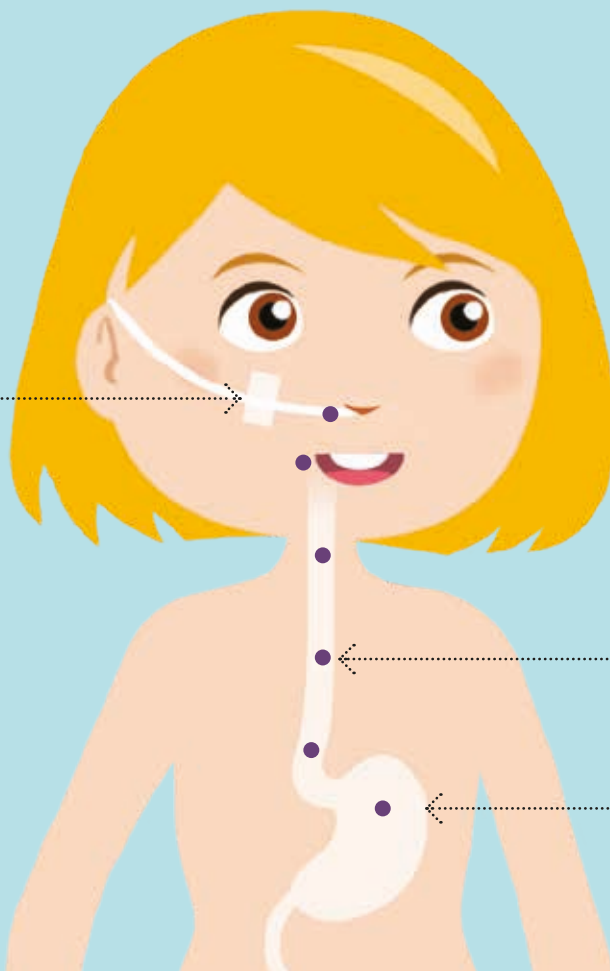
DIN TUR!

Ha kul och **länka** de små ● för att
hitta **sondens väg!**

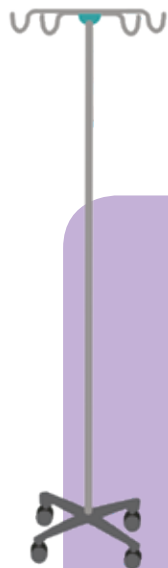
Plåster

Matstrupe

Mage

UPPTÄCK HUR DET FUNGERAR ATT FÅ MAT GENOM EN SOND

Från början finns den här flytande maten, med all den energi som du behöver, i en liten **plastflaska**.

Flaskan hålls ofta högt upp tack vare en **droppställning** som ser ut som en klädhängare.

För att den flytande maten från flaskan ska komma in i sonden, kommer den att passera genom ett större rör som kallas för **aggregat**.

Ibland hjälper en **pump** till att få den flytande maten genom aggregatet till sonden.

Det går även att **spruta in maten själv** med hjälp av en spruta, då behöver du inte pumpen utan kan spruta in den flytande maten på egen hand.

DIN TUR!

Lär dig att snabbt känna igen
allt du behöver... och **rita de små**
symbolerna ■ X ♥ ▲ ● ✱ i cirkklarna.

- Flaskan = ■
- Sonden = X
- Pumpen = ♥
- Plåstret = ▲
- Aggregatet = ●
- Droppställningen = ✱

ATT FÅ MAT GENOM EN KNAPP

Maten kan också komma in i magen genom ett litet hål och en knapp på magen.

Doktorn gör en operation för att göra ett **litet hål** i magen. Hålet stängs sen igen av en "**gastrostomiknapp**" och hålls på plats av en liten ballong på insidan av magen.

Du får bedövning och är sövd när doktorn gör operationen, och när du vaknar igen har du **den lilla knappen på magen**.

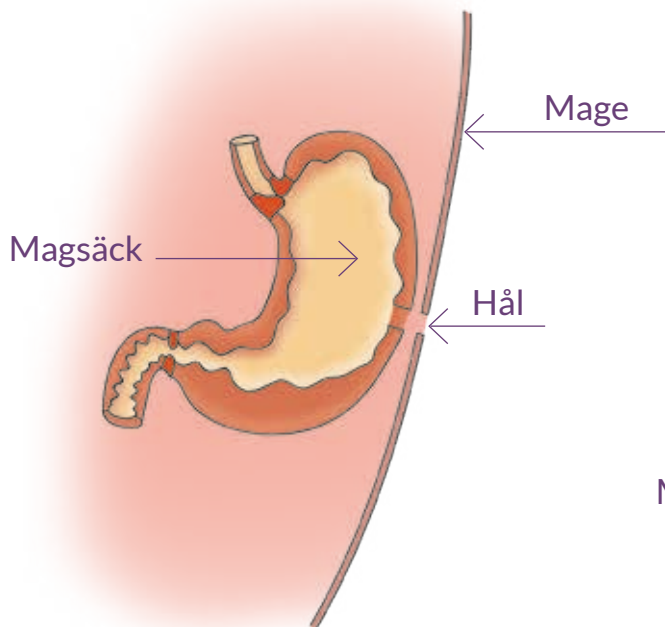
Du kan oftast åka hem igen snabbt efteråt, för att börja leva och äta med din nya knapp.

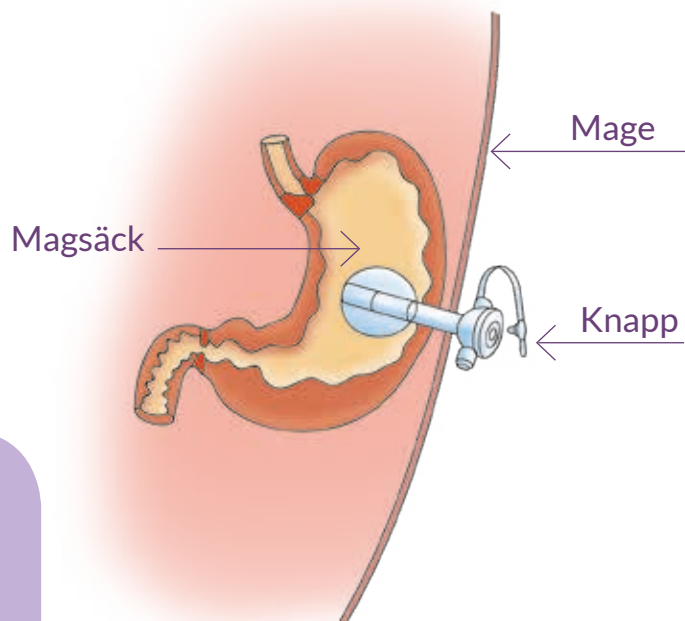

Titta vad som händer när doktorn sätter in gastrostomiknappen!

1. Doktorn har gjort ett litet hål

2. Doktorn har satt in knappen

En del barn får först en slang med en klämma på och det blir då ett litet hål i magen. När hålet har läkt bra tar doktorn bort slangen och sätter dit en knapp, men hur de gör på dig berättar din doktor innan.

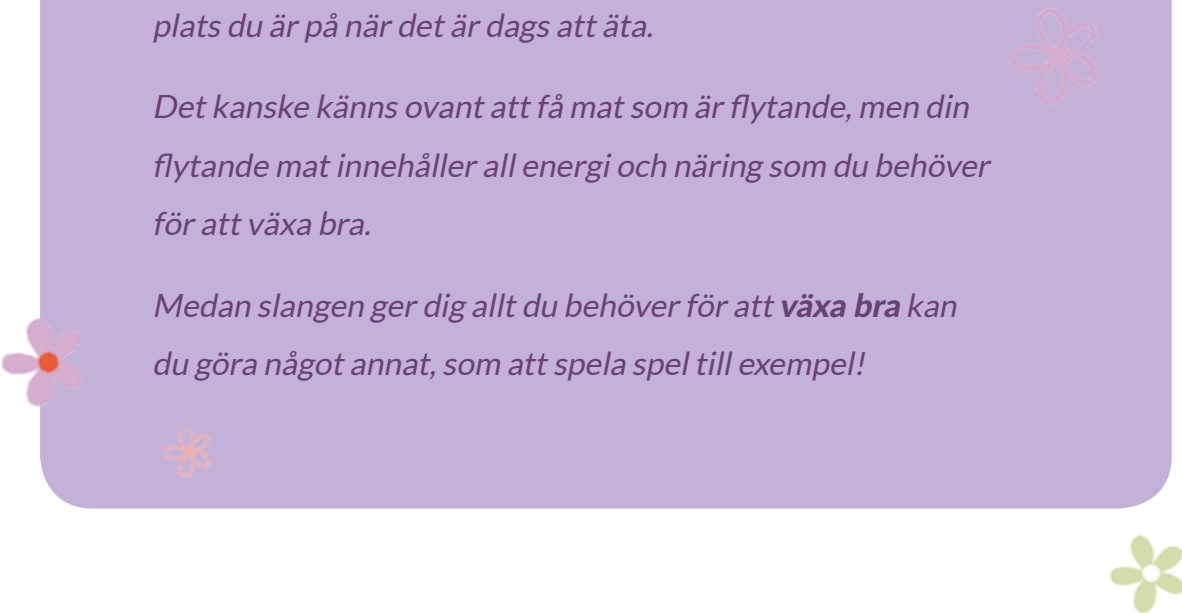
MAT UNDER DAGEN

När det är dags för mat är det bara att **öppna knappen** och sätta dit slangen så kommer den **flytande maten** in.

Det här kan du göra hemma, i skolan, hos kompisar eller annan plats du är på när det är dags att äta.

Det kanske känns ovant att få mat som är flytande, men din flytande mat innehåller all energi och näring som du behöver för att växa bra.

Medan slangen ger dig allt du behöver för att **växa bra** kan du göra något annat, som att spela spel till exempel!

DIN TUR!

Var väldigt noggrann och hitta de **5 sakerna** som skiljer bilderna åt.

Svar:
1. Sjuksköterskans färg på skorna 2. Färg på kudden 3. Sjuksköterskans nammskylt 4. Sjuksköterskans hårsnodd 5. Klockans visare

OM DU FÅR, KAN OCH VILL, SÅ KAN DU SMAKA PÅ DET DU GILLAR.

Knappen hjälper dig att ta emot all den **energi och näring** du behöver.

Om du kan äta med munnen är det bra om du fortsätter att göra det, men du behöver inte tvinga i dig när du inte har aptit.

Berätta för dina föräldrar vad du vill, om du vill vara med och laga mat eller smaka några småbitar.

Vi är alla olika. Att få mat genom en slang är bara ett annat sätt att äta. Fortsätt att äta tillsammans med din familj, även om ni äter på olika sätt.

Mat kan också lukta härligt, som t.ex. nybakat bröd, apelsin och ostpaj.

Vilken mat tycker du doftar gott?

DIN TUR!

Rita eller skriv i den vita rutan vad du skulle vilja **laga** eller **äta** tillsammans med dina föräldrar!

ALLA DAGAR MED MATSLANGEN

Du kan **leva som vanligt** med matslangen!

Du kan gå till skolan, till stranden, laga mat tillsammans med dina föräldrar, äta efter din egna aptit, ha roligt med dina vänner eller annat som du tycker är kul.

Glöm inte att det är **du själv som bestämmer** om du vill prata med dina vänner om din sond eller knapp.

DIN TUR!

Och du, vad vill du göra?
Rita det **du** tycker om att göra!

*Kanske kommer din doktor, dietist eller
sjuksköterska en dag säga:*

Nu är det dags att ta bort slangen/knappen!

*Det betyder då att **din kropp blivit stark nog** för
att klara sig **utan matslangen** och att du klarar dig
fint på det du själv orkar och vill äta via munnen.*

DIN TUR!

Sätt in ett **fotografi** på dig själv
och **färglägg** bilden!

DIN TUR!

Rita eller skriv vad du vill...

DIN TUR!

Rita eller skriv vad du vill...

Kontaktuppgifter till din doktor och dietist:

Mer information för dig som har barn
med sondnäring, besök gärna
www.alltomsondnaring.se

- Praktisk information
- Tips – både i vardagen och på semestern
- Recept – laga tillsammans

Nutricia AMN Sverige tackar Nutricia AMN Frankrike,
som tagit fram denna bok tillsammans med Veronique Leblanc 2016.
Vi tackar också Agneta Frängsmyr, leg dietist på Barn- och ungdoms-
habiliteringen, Umeå, för värdefulla synpunkter i vårt arbete
att anpassa boken till svenska förhållanden.

